provinsje fryslân
provincie fryslân

postbus 20120
8900 hm leeuwarden
tweebaksmarkt 52
(058) 292 59 25

www.fryslan.frl
provincie@fryslan.frl
www.twitter.com/provfryslan

provinsje fryslân

[redacted]

Leeuwarden, 14 november 2022
Verzonden, 15 NOV. 2022

| | | |
|---|---|---|
| Ons kenmerk | : | 02047506 |
| Afd./Opgave | : | Groene regelgeving |
| Behandeld door | : | Team Groene Regelgeving / (058) 292 89 95 of wnb@fryslan.frl |
| Uw kenmerk | : | |
| Bijlage(n) | : | |

Onderwerp : PF-2022/247319: Instemming beheermaatregelen voor het uitzetten van konijnen op Vlieland overeenkomstig beheermaatregelen beheerplan Natura 2000 Vlieland

Geachte heer [redacted],

In uw verzoek van 20 oktober 2022, door mij geregistreerd onder zaaknummer PF 2022/247319, vraagt u mij om in te stemmen met het uitzetten van 25 à 30 konijnen per jaar in de duinen van Vlieland in de periode 2022, 2023 en 2024, conform het bijgevoegde activiteitenplan 'Bijplaatsen konijnen op Vlieland' (projectnr. 2022-07) d.d. 15 september 2022. De konijnen worden met instemming van de provincie Zuid-Holland gevangen op de Maasvlakte als primaire bronlocatie en, in geval van uitbraak van ziekte op deze primaire bronlocatie, bij een of twee alternatieve geschikte locaties in de provincie Zuid-Holland. De activiteit van uitzetting vindt plaats in het Natura 2000-gebied Duinen Vlieland en wordt uitgevoerd in samenwerking met de initiatiefnemer Staatsbosbeheer (door wie u op 18 oktober 2022 gemachtigd bent tot het doen van – o.a. – onderhavig instemmingverzoek) en [redacted] van [redacted]. Hierbij laat ik u weten dat ik kan instemmen met deze activiteit.

In 2018 heeft Staatsbosbeheer een vergelijkbaar verzoek gedaan. Voorzien was toen dat de konijnen gevangen zouden worden op Ameland. De uitbraak van ziekte in de populatie konijnen op Ameland voorkwam de uitvoering van het project per 2018. Onderhavig verzoek ligt in het verlengde van het initiatief van Staatsbosbeheer uit 2018.

**Aanleiding verzoek**
Op Vlieland leven nog maar weinig konijnen. Sinds de uitbraak van de virusziekten is de konijnenpopulatie erg laag gebleven. Daar waar de populatie zich op andere eilanden na de ziekte zich herstelde, gebeurde dat niet op Vlieland. De populatie op Vlieland is al meer dan 25 jaar dermate klein dat deze niet op eigen kracht tot een grotere populatie kan uitgroeien. Voor duinhabitats, in het bijzonder voor het habitattype Grijze duinen (H2130) en de daarvan afhankelijke soorten, is het konijn belangrijk. Door zijn voedselvoorkeur remt het dier de successie en met graafactiviteiten geeft het dier een impuls aan de dynamiek in het duinlandschap.

**Activiteit**
Het verzoek is om konijnen, gevangen op de Maasvlakte, uit te zetten op Vlieland. Het plaatsen van konijnen op Vlieland is een beheermaatregel PAS welke beschreven staat in het Beheerplan Duinen Vlieland, die op 13 december 2016 definitief is vastgesteld. In 2017 is op Vlieland een werkgroep opgericht om de PAS-maatregelen, zoals begrazen, plaggen en verstuiven, verder uit te werken.

Op de Maasvlakte leven nog hoge dichtheden van konijnen. Zelfs zodanig dat regulerende maartregelen noodzakelijk zijn om schade aan terreinen aldaar te voorkomen. Het verzoek is dan ook om hier jaarlijks, in de jaren 2022, 2023 en 2024, tot maximaal 30 konijnen weg te vangen en over te brengen naar Vlieland. Het gaat om dieren die anders worden weggevangen of in de meeste gevallen worden gedood. Dit aantal (3x30 stuks) zal niet leiden tot een aantasting van de populatie op de Maasvlakte, gezien de grote van de populatie.

**Wijze van uitvoering**
De werkwijze volgt het protocol 'Werkprotocol: konijnen uitzetten voor populatieherstel' dat werd opgesteld in opdracht van het Het Kennisnetwerk Ontwikkeling en Beheer Natuurkwaliteit (OBN). De konijnen worden door een ervaren fretteur gevangen met behulp van een (gezenderde) fret en buidel, eventueel in combinatie met lange staande netten.

Door het afnemen van bloedmonsters bij de konijnen, wordt de conditie bepaald en wordt gekeken naar eventuele virusinfecties. Alleen gezonde dieren die in goede conditie verkeren, worden verplaatst. De konijnen worden gevaccineerd tegen RHD en myxomatose. Vaccinatie zorgt voor een hogere overleving, maar werkt maar enkele maanden. De dieren worden individueel in een donker transportkistje met hooi, deksel en ventilatiegaten geplaatst. De kistjes bieden voldoende ruimte voor één konijn, maar zijn dermate klein dat de stress beperkt wordt. Er wordt maximaal drie dagen gevangen. Aan het eind van deze drie dagen worden de dieren verplaatst naar Vlieland.

De uitzetting vindt plaats in een relatief klein gebied, dat voldoet aan de eisen voor een succesvolle herintroductie, zoals die naar voren komen uit literatuur en veldervaring (open tot halfopen landschap, geen konijnen meer aanwezig, voldoende beschutting tegen weersinvloeden, voldoende dekking tegen predatoren, in het gebied aanwezige vegetatie biedt voldoende geschikt voedsel). U geeft aan dat op Vlieland beheer- en schadebestrijding van konijnen niet aan de orde is.

Bij het uitzetten op Vlieland zullen er zeer beperkte fysieke ingrepen of andere handelingen in het landschap plaatsvinden. Zo worden een aantal bestaande oude holen vrijgemaakt van vegetatie, worden een aantal kunstburchten aangelegd, ook worden een aantal beschermende takkenbulten als vluchtgelegenheid aangebracht.

De dieren worden in de avondschemering uitgezet in kunstburchten. De uitgangen worden afgeschermd met een prop luzernehooi. Dieren die in een burcht werden gevangen, worden ook weer in een burcht uitgezet. Tussen de kunstburchten van de verschillende sociale groepen ligt ongeveer 50 meter, zodat de dieren direct ruimte hebben om eigen territoria te vormen. Om de uitgezette dieren te beschermen in de eerste zeer kwetsbare periode, waarin zij nog onbekend zijn met het terrein, zal de uitzetlocatie gedurende de eerste twee weken worden afgeschermd voor grondpredatoren en nieuwsgierig publiek, met een hek.

Het vangen, vervoeren en bijplaatsen van de konijnen wordt gedaan in het bijzijn van konijnenexpert de heer [redacted] van [redacted]

**Monitoring**
De ontwikkeling van de populatie na het bijzetten wordt gemeten aan de hand van de lang lopende autotellingen die Staatsbosbeheer uitvoert. Aanvullend hierop zal steeds in het op de uitzetting volgende voorjaar één avond geteld worden, te voet, na zonsondergang, met een thermische camera. Op deze wijze kan een goed beeld worden verkregen van het succes van de actie.

**Periode**
Uw activiteit vindt plaats in de jaren 2022, 2023 en 2024, waarbij uitvoering plaatsvindt in de maanden september - december Monitoring vindt gedurende het gehele jaar plaats in het kader ook van de reguliere beheertaken van Staatsbosbeheer.

Instemming wordt gevraagd voor de periode van november 2022 tot 31 december 2025, om in te kunnen spelen op mogelijke uitloop door onvoorziene omstandigheden.

**Relevante ecologische onderzoeken**
U heeft bij uw verzoek de volgende stukken meegestuurd:

- Activiteitenplan 'Bijplaatsen konijnen op Vlieland' (projectnr. 2022.07) van 15 september 2022, opgesteld door [redacted], [redacted] & [redacted].
- Bijplaatsen konijnen op Vlieland; Toetsing aan de ecologische wet- en regelgeving; Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek A&W-rapport 2477, in opdracht van Staatsbosbeheer; 4 juni 2018.

- Ook heb ik bij de beoordeling van uw verzoek gebruikt gemaakt van het door u op 30 september 2022 toegezonden stuk 'memo werkwijze herintroductie konijnen Vlieland' van 7 september 2022, opgesteld door [redacted] ([redacted]).

**Aanvullende gegevens**
Hiervan is geen gebruik gemaakt.

**Habitatrichtlijn**
Habitattypen
De konijnen worden vrijgelaten in een relatief klein gebied in droge duinhabitats. Daarbij bestaat de kans dat er kwalificerende habitattypen worden betreden. Betreden gaat niet met wagens, maar alleen lopend, waarmee het effect daarvan het regulier al dan niet toeristisch gebruik niet overstijgen. Naar verwachting zal er conform de doelstelling uiteindelijk sprake zijn van een positieve ontwikkeling op deze habitattypen, omdat de konijnen bijdragen aan

een verbetering van het duingebied. Met name uitbreiding van het oppervlakte en herstel van kwaliteit van de Grijze Duinen (habitattype H2130).

**Vogelrichtlijn**
Broedvogels
De plaats waar de konijnen worden uitgezet, staat bekend als een broedplaats voor diverse vogelsoorten. Door de konijnen in het najaar uit te zetten, zullen geen broedende vogelsoorten worden verstoord. Voor een aantal broedvogelsoorten, zoals eider, bergeend, blauwe kiekendief, tapuit en kleine mantelmeeuw, kan er wel ruimtelijke overlap zijn tussen de broedlocaties en de ligging van de uitzetplaatsen. Het betreft hier echter allemaal soorten die na de broedtijd geen binding meer hebben met deze locaties. Het uitzetten van de konijnen in dit gebied leidt dan ook met zekerheid niet tot een negatief effect op deze vogelsoorten. Als de proef aanslaat dan zullen soorten als tapuit en bergeend als holenbroeders profiteren van de maatregel omdat er sprake is van meer en betere broedlocaties. Voor het overige is te verwachten dat het gebied landschappelijk overeenkomstig de processen uit het verleden op een natuurlijke wijze in beperkte mate zal veranderen doch niet zodanig dat voor genoemde vogelsoorten het gebied ongeschikt wordt.

Niet-broedvogels
In het gebied waar de konijnen worden uitgezet, zijn sporadisch kwalificerende niet-broedvogels aanwezig. Het gebied is voor die soorten echter niet van grote betekenis.

**Overwegingen**
Overweging Voor het Natura 2000-gebied Duinen Vlieland is een beheerplan opgesteld dat op 13 december 2016 definitief is vastgesteld en in 2021 met 6 jaar is verlengd. In het beheerplan staat over het bijplaatsen van konijnen op het eiland het volgende:

> *6 Visie en uitwerking kernopgaven en instandhoudingsdoelen*
> *Strategie 4 Actief natuurbeheer - 6.4.3 Secundair verstoven duincomplex Midden en Oost Vlieland - Strategie 4 Actief natuurbeheer:*
>
> *"Naar het voorbeeld van de haalbaarheidsstudie naar bijplaatsen van konijnen op Schiermonnikoog, zal ook voor Vlieland tijdens de eerste beheerplanperiode een dergelijk project worden ontwikkeld. Dit zal binnen de nog op te richten Vlielander Beheeroverleggroep (BOG) worden uitgewerkt.*
>
> *Effecten van deze maatregelen / activiteiten; de begrazing van zowel de nieuwe als de te handhaven gebieden draagt over een aanzienlijke oppervlakte bij aan behoud, uitbreiding en kwaliteit van de grijze duinen (H2130), duinheides (H2140 en H2150) en ook van de vochtige duinvalleien (H2190). In het kielzog van deze ontwikkelingen zullen ook de leefgebieden voor blauwe kiekendief (A082) en tapuit (A277) verbeteren. Wanneer daarbij ook de konijnenpopulatie wordt uitgebreid, zal het positieve effect op de habitattypen en genoemde vogelsoorten verder toenemen. De begrazing, zowel de huidige als de uitbreiding, zijn een belangrijk onderdeel van de herstelstrategie om de negatieve effecten van de stikstofdepositie tegen te gaan. Een deel van de uitbreiding van de begrazing wordt dan ook gezien als een PAS-maatregel."*

Hiermee is in het kader van het vigerende beheerplan beoordeeld dat het bijplaatsen van konijnen op Vlieland vrijgesteld is van vergunningplicht in het kader van de Wet natuurbescherming. Het over een periode van drie jaar vergroten van de konijnenpopulatie op Vlieland zal op termijn leiden tot een positief effect van de eerder genoemde habitattypen

en vogelsoorten en daarmee bijdragen aan de realisatie van de doelstellingen dienaangaande.

**Soortenbescherming**
In de artikelen 3.1, 3.2 zesde lid, 3.5, 3.6 tweede lid en 3.10 worden verbodsbepalingen genoemd ten aanzien van de in de Wnb genoemde soorten. Uit de door u toegestuurde informatie blijkt dat deze verbodsbepalingen niet worden overtreden. Ontheffing in het kader van de Wnb is dan ook niet aan de orde. Ik wil u er wel op wijzen dat u in alle gevallen te maken heeft met de Algemene Zorgplicht voor in het wild levende dieren, zoals verwoord in artikel 1.11 van de Wnb.

**Draagvlak en monitoring**
De provincie Fryslân blijft graag op de hoogte van de uitkomsten van de monitoring. Dit kan gedaan worden door middel van het opsturen van de monitoringsuitkomsten naar de provincie Fryslân. Daarnaast acht de provincie het van belang dat over de opzet, het verloop en de (tussentijdse) uitkomsten gecommuniceerd wordt met de bevolking en belanghebbende partijen op het eiland. Daarbij is betrokkenheid van de natuur- en informatiecentra op de eilanden te overwegen.

**Conclusie**
In de conclusie van het ecologisch rapport van Altenburg & Wymenga staat over het bijplaatsen op Vlieland het volgende:

> *"Het bijplaatsen (als activiteit) en het gevolg hiervan (een toegenomen konijnenpopulatie die uiteindelijk stabiliseert op een hoger niveau dan het huidige) veroorzaakt geen significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied Duinen van Vlieland".*

Wij onderschrijven deze conclusie. Juist door deze maatregel uit te voeren, is de verwachting dat de konijnenpopulatie vergroot wordt en aldus zal zorgen voor een verbetering van de kwalificerende habitats en leefgebied van diverse vogelsoorten, waaronder de tapuit.

De activiteit is gereguleerd in het Natura 2000-beheerplan Vlieland. De wijze waarop u heeft aangegeven de activiteit uit te gaan voeren, komt overeen met hetgeen het beheerplan hierover stelt en voorziet. Wij stemmen dan ook in met het uitvoeren van deze activiteit conform het beheerplan.

Namens het college van Gedeputeerde Staten,

[redacted]

Mevr. [redacted],
Teamleider Team Groene Regelgeving

**Afschrift (per e-mail)**
- Staatsbosbeheer, de heer [redacted]



Ons kenmerk: 02047506